Congresspeech - 6 oktober 2007

Wouter Bos sprak in zijn speech ter afsluiting van het PvdA-congres onder meer over de regeringsdeelname van de PvdA: 'Regeren doet pijn. Je behaalt resultaten en soms ook niet. En dat is pijnlijk en teleurstellend, elke keer weer. Maar wie daar niet aan kan wennen moet op het pluche van de oppositiebankjes blijven zitten. Dan hoef je nooit in te leveren op je verkiezingsprogramma, maar dan bereik je ook niets.'

Beste mensen, partijgenoten, vrienden en vriendinnen Toen Michiel van Hulten dit voorjaar aftrad, speculeerde een landelijke krant over oorzaken en gevolgen. Ze schreven onder andere dat mijn relatie met zijn voorganger, Ruud Koole te wensen over liet.
Er viel die dag niet veel te lachen, maar toen toch wel.
Ik had Ruud namelijk net gesproken en hem gevraagd of hij bereid zou zijn als tijdelijk voorzitter de partij door een moeilijke periode heen te loodsen. En hij zei 'ja'. Zo slecht was mijn relatie met Ruud dus… >>> Diezelfde middag had ik Trude Maas gesproken en ook háár gevraagd of zij bereid zou zijn in het tijdelijke bestuur plaats te nemen. Ook zij zei 'ja', zonder er lang over na te hoeven denken, ondanks haar andere, drukke bezigheden.
En 's avonds tijdens de vergadering van het partijbestuur bleken Siepie en Marije bereid om alle frustraties over het stranden van het vorige bestuur van zich af te zetten. Ook zij zeiden 'ja' en maakten zo, samen met Jan van der Moolen het interim-bestuurskwintet vol.

Wat we vroegen was eigenlijk onmogelijk in een onmogelijke situatie met onmogelijk weinig bedenktijd en toch zeiden ze allemaal 'ja'. Daarmee gaven ze stuk voor stuk blijk van een grote loyaliteit aan de partij en een bewonderenswaardig verantwoordelijkheidsgevoel. En wat ze deden mocht er zijn! Ze hebben onze partij in een moeilijke periode bestuurd én hebben ons vandaag een prachtig nieuw bestuur geleverd. Daarvoor past van ons allemaal, maar zeker ook van mijn kant een groot en welgemeend DANK JE WEL! >>> En dan Ruud, toch nog even over jou en over jou alleen. Wat wij dit voorjaar van jou vroegen was veel, misschien te veel. Want je had, nee: hebt een drukke baan en een gezin dat er net aan gewend was dat je eindelijk eens wat minder door de partij in beslag

werd genomen. Maar we hebben het tóch gevraagd – en ik heb Els Marie sindsdien niet meer onder ogen durven komen….. Maar jij was de enige die ik het durfde en wilde vragen. En uit het feit dat niemand in de partij tegen deze volstrekt ondemocratische gang van zaken protesteerde, bleek weer eens hoeveel gezag jij in deze partij hebt en hoeveel vertrouwen je geniet. Zelfs Wouter Koning heb ik er niet over gehoord. Nou dan weet je dat je goed zit……. Ruud, we hadden je nodig en je was er. In een moeilijke periode. Kan ik je beter typeren dan door hier toch maar te zeggen dat ik je graag een hoge partij-onderscheiding had opgespeld maar dat je zelf de regels zo streng hebt gemaakt dat ik het niet mag? Dienstbaarheid, bescheidenheid, wijsheid en rust. Geen opsmuk, what you see is what you get. Precies wat we nodig hadden. Namens velen Ruud, en met de belofte dat ik het je nooit meer zal vragen, dank je wel!.

>>> Ik durfde Ruud alleen maar te beloven dat ik hem nooit meer als voorzitter zal vragen omdat ik groot vertrouwen heb in onze nieuwe voorzitter, Lilianne Ploumen. Het is best spannend eigenlijk om in de krant te lezen dat er ergens iemand is die door het leven gaat als 'het vriendinnetje van Wouter Bos'. Gezien de anderhalve hand die ik met haar geschud had, voelde het meer als een blind date. Maar dan wel één die me, nu ik haar de afgelopen weken beter heb leren kennen, heel goed is bevallen.
Met Lilianne Ploumen hebben we een voorzitter die sterk is en bindend, initiatiefrijk en met een goed gevoel voor wat er aan de basis van de partij speelt en moet gebeuren. Een voorzitter die zich helaas ook, zo begrijp ik, heeft voorgenomen mij achter mijn broek aan te zitten als het nodig is. Dat lot zal ik, zo beloof ik u, met opgeheven hoofd dragen. Lilianne, we gaan er samen wat moois van maken! >>> Lilianne heeft van zes kandidaten gewonnen en ik heb groot respect voor Solomon, Erik, Bertus, Ad en Tjeerd. Maar over één kandidaat wil ik graag apart iets zeggen en dat is Jan Pronk. Want dat was bepaald geen blind date. Jan ken ik al sinds mijn kinderjaren, vriend van mijn vader als hij was en is. Dertig jaar later was ik collega van Jan in het tweede kabinet Kok, hij minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu en ik staatssecretaris van Financiën. Daar leerde ik Jan kennen als de man die in staat was om met een groot gebaar letterlijk de tafel vol ambtelijke notities schoon te vegen, me doordringend aan te kijken en dan te zeggen: "het gaat om de politiek,

Wouter, laat het je niet door de ambtenaren vertellen."

Die Jan Pronk vond dat het niet goed ging met de Partij van de Arbeid. En waar anderen er dan voor kiezen om zich onzichtbaar en onhoorbaar te houden of zelfs de partij te verlaten, koos hij er voor om te blijven, verantwoordelijkheid te nemen en nog één keer de partij te willen dienen. Jan, dat getuigt van een loyaliteit waar velen een voorbeeld aan kunnen nemen en waar de partij nog lang van hoopt te kunnen genieten. Dank je wel. >>> Politiek. Het woord is gevallen en het is waar het ons om gaat. En politiek was er genoeg de afgelopen week. Ook voor mij zelf. De afgelopen week heb ik de Miljoenennota door de Kamer geloodst. En voor wie het niet weet, dat is die begroting waarin meer dan drie voorbeelden staan van maatregelen waarmee we nu ook eens iets van de hoogste inkomens vragen.

Mijn tegenspeler van de VVD was Frans Weekers, een aardige vent met een Limburgs accent dat zo mooi zangerig is dat je bijna vergeet wat voor akelig rechtse dingen hij zegt. Maar goed, deze Frans Weekers ging de afgelopen week verschrikkelijk te keer tegen wat hij noemde 'het meest linkse kabinet sinds het kabinet-Den Uyl'. Ik heb hem meteen gevraagd om dat hier vandaag op ons congres als gastspreker nóg eens te komen zeggen, maar helaas…. Ik zeg het met een glimlach maar ook met een serieuze ondertoon. Omdat je soms het gevoel krijgt dat iedereen ziet dat de PvdA haar stempel drukt op het kabinetsbeleid, behalve de PvdA zelf.

Ruud Koole vertelde me in een relativerende bui dat ik me over dat soort dingen niet zo veel zorgen moest maken. Dat de partij zelfs tijdens het kabinet-Den Uyl vond dat het profiel van de partij niet links genoeg was…….. Daar gaat het me dus ook niet om. Waar het mij wel om gaat is dat we elkaar nodig hebben. De PvdA-ers in het kabinet, onze volksvertegenwoordigers, onze bestuurders en u, onze leden. Als we willen laten zien dat het wat uit maakt voor Nederland dat de Partij van de Arbeid weer mee doet, dan kunnen we het ons niet veroorloven eindeloos energie te steken in het verleden en in de dingen die niet gelukt zijn. Dat demotiveert, het zuigt energie en zelfvertrouwen weg, het inspireert niemand. En dat zeg ik u niet omdat ik denk dat alles vanaf nu van een leien dakje zal gaan. Integendeel, want laat ik u één ding verzekeren: regeren doet pijn. Je behaalt resultaten en soms ook niet. En dat is pijnlijk en teleurstellend, elke keer weer. En om gelijk maar de hele waarheid te vertellen: het zal nog vaak voorkomen dat we niet kunnen bereiken wat in ons verkiezingsprogramma

zo mooi staat opgeschreven. Maar wie daar niet aan kan wennen moet op het pluche van de oppositiebankjes blijven zitten. Dan hoef je nooit in te leveren op je verkiezingsprogramma, maar dan bereik je ook niets. Niets voor kinderen die in armoede opgroeien. Niets voor kansloze WAOers in de herkeuring. Niets voor ouderen in het verzorgingshuis. Dan heb je schone handen. Maar vooral ook lege handen. Beste mensen, als we geen vertrouwen hebben in onszelf, hoe kunnen we dan het vertrouwen van anderen vragen? Als we onszelf neerzetten als verliezers, moeten we niet verbaasd zijn als de resultaten die we wél boeken, niet meer als overwinningen herkend worden. Vraag dus niet alleen wat dit kabinet voor u kan betekenen. Vraag u ook af wat u voor dit kabinet kunt doen. Hoe u ons kunt helpen hier een succes van te maken. Hoe we elkaar sterker kunnen maken. Dat is wat we moeten, Dat is wat we kunnen. Dat is wat ik van u vraag.

>>> En beste mensen, het is het waard. Want het maakt uit dat de PvdA in dit kabinet mee doet. Was het niet nog maar een jaar geleden dat Nederland vol hing met oranje Pardon-posters? We zaten nog geen drie maanden in het kabinet of Nebahat Albayrak had een Generaal Pardon voor elkaar. Deze week zijn we de 13.000 verblijfsvergunningen gepasseerd. Dat is de helft van 26.000. Een kanjer van een prestatie van een kanjer van een collega! En was het niet nog maar een jaar geleden dat er een wet lag om de huren in Nederland te liberaliseren? Nu is Ella Vogelaar met de corporaties overeen gekomen dat de huren met niet meer dan de inflatie zullen stijgen. Niet één jaar, maar vier jaar achter elkaar! Was het niet nog maar een jaar geleden dat de subsidiekraan voor duurzame energie werd dichtgedraaid? Nu hebben we met Jacqueline Cramer een minister die wil investeren in duurzame energie, die Nederland aan de top van Europa wil brengen met innovatieve duurzame en ondernemende energieoplossingen. En het gaat haar lukken ook! Was het niet nog maar een jaar geleden dat al die net gekozen PvdA-wethouders en gemeenteraadsleden overal in het land iets wilden doen aan armoedebestrijding maar in Den Haag geen gehoor kregen? Nu zit daar Ahmed Aboutaleb, en vinden ze niet alleen een luisterend oor maar ook extra geld en vooral minder Haagse regels. Zodat de mensen die het nodig hebben beter geholpen kunnen worden. Was het niet nog maar een jaar geleden dat Afrika wel bestond maar we er haast nooit over hoorden? Wel, dankzij Bert Koenders horen we er weer wél over en zo lang daar gemoord, verkracht, onderdrukt en gehongerd

wordt zal hij ons er mee lastig blíjven vallen. Allemaal voorbeelden van waar en hoe de PvdA het verschil maakt. Allemaal voorbeelden van waarom Nederland er in 2008 en zeker in 2011 anders uit zal zien dan in 2006.

En dan heeft u me nog niet eens gehoord over de investeringen in het onderwijs, de 700 miljoen voor WAOers, het extra geld voor kinderopvang en inburgering, de hernieuwde aandacht voor preventie bij criminaliteitsbestrijding, het opheffen van de no claim, de extra handen aan het bed in de ouderenzorg.

En ook heeft u me nog niet gehoord over de kleine en grote daden van Ronald, Guusje, Sharon, Frans, Frank en Jet. Maar dit zeg ik u wel. Ik ben trots op die mensen. Op mijn mensen, onze mensen. Ik ben trots op ze omdat ik trots ben op hun resultaten. Resultaten die mogelijk waren omdat we er niet voor kozen op het oppositie-pluche te blijven plakken, maar verantwoordelijkheid te nemen. Wij doken niet toen er compromissen gesloten moesten worden, wij zeiden niet dat we de tijd hebben, dat we nog wel een paar jaar kunnen wachten en niet zo nodig hoeven te regeren. Omdat wij weten dat de mensen voor wie we het doen, die tijd niet hebben. Zij hebben er recht op dat er nu iets aan hun leven gebeurt. En daarom zijn wij nu aan de slag gegaan. >>> Een goed team in het kabinet, mooie resultaten, aansprekende Kamerleden, het is belangrijk maar niet genoeg. Zonder een vitale partij komen we er niet. Daarom ben ik blij dat het nieuwe Partijbestuur met de instemming van dit congres de uitvoering van het rapport Vreeman tot prioriteit heeft gemaakt. Want de vereniging, onze partij, moet weer gaan leven, het clubgevoel moet terug, de beste mensen moeten weer bij ons willen horen en boven alles moet de authentieke sociaal democratie, zoals Ruud Vreeman het noemde, weer profiel krijgen. En wat is dat dan, authentieke sociaal democratie?

Het is in ieder geval iets anders dan ouderwetse sociaal democratie. Ruud Vreeman vraagt ons niet voor niets om de vernieuwing door te zetten. U heeft duidelijk aangegeven op welke onderwerpen u die vernieuwing vraagt, getooid met Rooie Veren en al. En u heeft ook helder aangegeven op welke onderwerpen u niet op vernieuwing zit te wachten, zoals de rechtsbescherming van werknemers.

Beste mensen, mijn boodschap is deze. Wie op zoek is naar authentieke sociaal democratie moet niet steeds naar links kijken, maar moet in onze eigen geschiedenis kijken. Dan zie je dat authentieke sociaal democratie een sociaal democratie is die haar internationale historie kent. Die zich niet opsluit

binnen de landsgrenzen maar in een rijke traditie staat van een beweging die ook internationaal haar verantwoordelijkheid kent en neemt. Ook onder moeilijke omstandigheden. Authentieke sociaal democratie is een sociaal democratie die mensen niet in afhankelijkheid en achterstand aan hun lot over laat, maar ze vooruit wil helpen. Een sociaal democratie die niet bang is om in liberale tijden te pleiten voor 'verheffen' en 'bemoeien' omdat we uit onze eigen geschiedenis weten dat geen emancipatiebeweging zonder kan. Authentieke sociaal democratie is een sociaal democratie die weet dat solidariteit van twee kanten moet komen. Dat het niet alleen gaat om de mensen die een zetje in de rug nodig hebben maar ook om al die Hard Werkende Nederlanders die voor dat zetje moeten betalen. Authentieke sociaal democratie is de sociaal democratie van het zondig ras der reformisten. De sociaal democratie van de grote verhalen en de kleine stapjes vooruit, van vallen en opstaan, van verantwoordelijkheid nemen en resultaten boeken, van liever vuile handen maken dan met lege handen aan de zijlijn staan. Die authentieke sociaal democratie is ook de mijne. En de enige partij die daar voor staat, is de onze. Onze Partij voor de Arbeid. Wij staan voor onze keuzes, we zijn trots op onze resultaten, en kennen onze geschiedenis en we hebben Nederland wat te bieden. Mensen. Idealen. U. Dank u wel.